

פרק אלו הן הגולין

מתניתין:

אלו הן הגולין לערי המקלט:

החורג **נפש בשגגה**, וחלוק דינו לפי האופן שנעשית הפעולה שגרמה להרוג את חברו:

אם היה מעגל במעגילה, טח את גגו⁽¹⁾ המשופע, בטיט, ומחליקו בחתיכת עץ של טייחים הנקראת "מעגילה", ודחפה לפניו, בשיפוע הגג לצד מטה, ונפלה עליו, והרגתו.⁽²⁾

או שהיה משלשל בחבית, מורידה מהגג למטה, ובודאי נזהר שלא תשבר, כדי שלא יפסיד את החבית, ונפלה עליו, והרגתו.

או שהוא עצמו היה יורד בסולם, במדרגות, ונזהר ביותר שלא יפול ויחבל, ונפל עליו, והרגו בכובד גופו —

בכל האופנים האלו הרי זה גולה!

לשון הרמב"ם [פרק ו מהלכות רוצח]: שהרי דרך נפילה מצוי ברוב העתים להזיק, ודבר קרוב הוא להיות. שהרי טבע הכבד לירד למטה במהרה. והואיל ולא זרו עצמו ותקן מעשיו יפה בשעת ירידה — יגלה.

ובכל דוגמא יש חידוש על קודמתה, שאף אם נזהר יותר, עדיין לא נחשב כאונס אלא כשוגג.

אבל אם היה מושך אליו במעגילה, שהיה עסוק במשיכת העץ המחליק אליו ונשמטה מידו, ונפלה עליו, והרגתו.

או שהיה דולח בחבית והיה מגביהה מלמטה למעלה, ונפסק החבל, ונפלה עליו, והרגתו.

או שהיה עולה בסולם, ונפל עליו והרגו — ז-ב הרי זה אינו גולה.

שלא נפלה המעגילה מכוחו. ודומה הדבר, לדין הזורק אבן למעלה ונפלה למטה והרגה, שהוא פטור, כיון שתם כוחו בזריקה. ותירצו, שעל ידי שמושך המעגילה כלפיו, הרי כשהיא נופלת, היא נופלת יותר רחוק מאשר אילו לא עיגל בה. עיין ביד רמה, שהפטור בזורק למעלה והרגה בחזרתה, בנפילתה, הוא רק משום שההריגה היתה בשעה שחזרה וירדה האבן מאליה, בכיון ההפוך ממהלך האבן מכוחו, שהרי הוא זרק למעלה, והיא הרגה בחזרתה למטה. אך במניח לאבן או למעגילה ליפול בהמשך הליכתם, חייב על ההריגה.

1. רש"י ביאר שמדובר בגג משופע. והמאירי הוסיף, שמשום כך נחשבת הנפילה לפניו כדרך ירידה.

ואילו התוספות חלקו, וביארו שמדובר בגג ישר. ולדבריהם אין חילוק בין מושך לדוחף, ולכל צד שנפלה המעגילה והרגה, נחשב כדרך ירידה. ועיין בערוך לנו, שלדבריהם לא גרסינן בסיפא "היה מושך", שאין חילוק ביניהם.

וכן היא גירסת הרמב"ם שהשמיט דין זה, ומשמע שסובר כתוספות.

2. תוספות בסנהדרין [עז ב] הקשו, למה לי לפוטרו משום שהרג בדרך עליה, ותיפוק ליה